

MEMORIAŁ
Generał Marii Wittek

IV

dwiepie Dziejma

-433 Poznań

AK

olw. Białystok

kpr. **WOJCIECHOWSKA Jadwiga**

zam. Dziejma

ps. „Jawa”

405X / WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — WOJCIECHOWSKA

Jadwiga
zau. Dzienna
ps. „Jawa”

T. 4051/WSK

I/1. Relacja ✓

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓ k. 3, s. 1-5

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 1, s. 1-2

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora ✓ k. 1, s. 1

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja ✓

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie ✓ k. sero oraz fotografie Fundacji — 2 pliet. 1/2 s. 5

I/2 Dokumenty dotyczące osoby relatora

- Zaświadczenie świadka W. Liniawskiego, W-wa 1968, mps (kopia), k. 1, s. 1-2
- Oświadczenie świadka Cz. Hake, Białystok 1992, wkps (kopia), k. 1, s. 3-4
- Legitymacja Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych 1993, mps (kopia), k. 1, s. 5

1/2/1

Warszawa, dnia 5.09.1968 r.

Z a ś w i a d c z e n i e - K o p i a

W oparciu o pełnomocnictwo Komendanta Sił Zbrojnych w Kraju nr 732/223/B.P./1 z dnia 26.04.1944 r. stwierdzam niniejszym, że Obywatelka Dziejma Jadwiga z d. Wojciechowska, córka Tadeusza i Bronisławy, ur. 4 września 1922 r., pseudonim "Jawa" była w szeregach Armii Krajowej od września 1941 r., w okresie hitlerowskiej okupacji na terenie Okręgu Białostockiego, w obwodzie Miasto Białystok, pełniąc funkcję:

- łączniczki w sztabie obwodu Miasto Białystok.

Obywatelka Dziejma Jadwiga wyróżniła się w pracy konspiracyjnej żołnierską postawą i odwagą w walce z hitlerowskim okupantem i została:

odznaczona - Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami
w maju 1944 roku,

awansowana - do stopnia kaprała cz.w. w listopadzie
1943 roku.

b. Dowódca Białostockiego Okręgu
Armii Krajowej

Władysław Liniarski
Mścisław

Zgodność podpisu
stwierdzam

płk. Władysław Liniarski

dn. 23.09.1968 r.
ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
o WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD GŁÓWNY
Warszawa, Al. Ujazdowskie Nr 6a

Uwaga: nie podlega weryfikacji Komisji Weryfikacyjnej ZBOWID, ponieważ Ob.Dziejna przedłożyła dane personalne po terminie i nie została umieszczona na liście odznaczonych.

b.Dca Białostockiego Okręgu A.K.

Władysław Liniarski
Mscisław

plk. Władysław Liniarski

Czesław Hłakie
zam. 15-143 Białystok
ul.

Białystok, 15. 8. 1992.

(ale Jadwiga
Wojciechowska
Dziujna

Oświadczenie

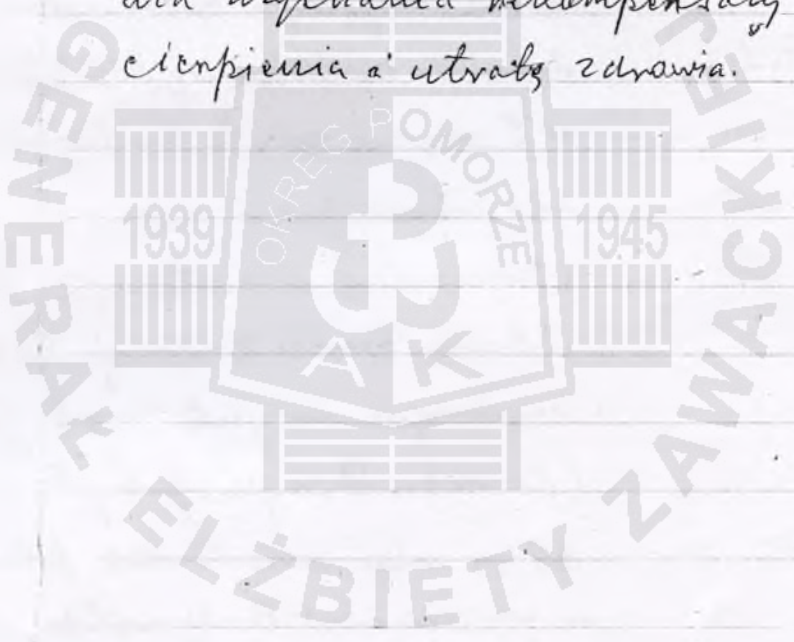
Ja, niżej podpisany, Czesław Hłakie, prezes Zarządu Okręgu Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Białymstoku, legitymujący się dowodem osobistym Nr. 213 9216109, wydanym w Zarządzie miasta Białegostoku, świadom odpowiedzialności karniej za fałszywe zeznanie stwierdzam co następuje. Jako były Komendant Obwodu Armii Krajowej Białystok mało wiadomym mi jest, że ob. Jadwiga Wojciechowska (po mężu Dziujna) była w dniu 1 kwietnia 1944 roku aresztowaną przez Gestapo i osadzona w więzieniu w Białymstoku, gdzie przebywała do czasu wyzwolenia miasta przez armię radziecką tj. do dnia 27 ~~września~~ września 1944 roku.

W czasie pobytu w więzieniu była bita i maltretowana celem uzyskania przez Gestapo informacji o działalności organizacji podziemnych.

II

Oskarżona pomimo cierpienia nie przyznała się do czynionych jej zarzutów i nie była aresztowana w miejscu zamieszkania jej rodziców Armii Krajowej.

Zaswiadczenie niniejsze wydaje się ~~z~~ celem przedłożenia właściwym władzom dla wyzbawienia rekompensaty za przebyte cierpienia i utratę zdrowia.

I/2/5

ZAŚWIADCZENIE

Nr. 151154

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Dziejma
Nazwisko

Jadwiga
Imiona

04.09.1922, Białystok
Data i miejsce urodzenia

Uprawnia do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do
ulg i świadczeń określonych w ustawie
z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatan-
tach oraz niektórych osobach będących
ofiarami represji wojennych i okresu po-
wojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z póź-
niejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Kierownika Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych
m.p.

2.11.1993
Data

mgr inż. Włodzisław Świątek
Pełnomocnik w woj. poznańskim
Podpis

Dziejma
podpis posiadacza zaświadczenia

RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEŃ
USTAWOWYCH

Adres zamieszkania

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
10 1941	04 1944	Zwz "AK"	art. 112/31-
04 1944	07 1944	Obóz Romuentra- cypny	31/21-

ul.
60-433 Poznań

Łącznie: lat 2 miesiące 10

Zmiana: lat 2 miesiące

Kierownika Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

mgr inż. Włodzisław Świątek
Pełnomocnik w woj. poznańskim
Podpis

II: Materiały uzupełniające relację

- Kutak J., Białostoczczyzna 1944-1945 w dokumentach podziemia i oficjalnych władz. Serie: Dokumenty z dziejów PRL, z. 10, w-wa 1998, rękopis (wypisy), k. 1, s. 1-2

Córka Bronisławy Kojciechowskiej ps. "Cietka". Tam jest nota z
"Białostocyzna 1944-1944" dotycząca całej rodziny
Kutak. - jak wyżej

Larski. Nota biograficzna. "YAWA" Dziejma Jadwiga z domu Kojcie-
chowska, córka Jadwigi i Bronisławy, urodzona 14 września 1922 ro-
ku, była w szeregach Armii Krajowej od września 1941 roku, w okresie okupacji hit-
lerowskiej okupacji na terenie Okręgu Białostockiego w obwodzie miasto Biały-
stok, pełniąc funkcję: - Izeguzierki w sztabie obwodu miasto Białystok,
Odzusaczona; - Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami w maju 1944 r.,
Awansowana; - do stopnia kaprala ez. k. w listopadzie 1943 r. s. 220/IV.

Larski. "Dodatkowa lista odznaczonych - Srebrnym Krzyżem Zasługi z Miecza-
mi. (000) 13. Dziejma Jadwiga, kpt. c. k. "YAWA" Obwód Biały-
stok - miasto, Izeguzierka w sztabie obwodu, (000)" s. 377/IV.

ppor. Kojciechowski Mieczysław ps. "Krzemień", szef Kedywu Obwodu Białystok - miasto

w liście pisanym z Poznania 12 lutego 1993 roku informuje: " (000) W książce
"Cień Kobylańskiej - ze wspomnień Samotników udzielnicy Batalionów Kadro-
wych - wyd. przez Inst. Wydaw. Pax - Warszawa 1988, od strony 71-73 jest
"melina" na Sasnowej 83. Jest to (a raczej był, bo już śladu nie ma) dom
mojej ciotki Eugenii Fabus ps. "Jita" występowała w tych wspomnieniach
jako Gienia oraz Jadzia, która jest moją siostrą ps. "YAWA" wówczas
jeszcze z domu Kojciechowska (obecnie Dziejma Jadwiga sp. majora "Bonity".
(000) s. 4.

Kobylańska. " (000) , ja zostaje podnucana do pań Gieni. Po godzinie umyta
i uczesana zasiadłam przy stole w towarzystwie kilku osób. Był ktoś
z miejscowej konspiracji i rodzina pań Gieni. Czułam się trochę głupio (000). Fakt
że razem ze mną przy stole siedziały siostrzeniec pań Gieni, ubrany w
letnie, kolorowe sukienki, wydawał się zadowolony. Hejże miałam nadzieję, że za
chwilę obrot się rozplynie, a ja obudzę się w stodole, w niezręcznym kurczaku, czy
na jakimś strychu...

Byłam trochę zagubiona i zakłopotana, wolałam że w pierwszym momencie stwierdzi-
łam, że jestem przedmiotem dwóch zainteresowań obecnych. (000). Wreszcie nie wytrzy-
małam, a widząc, że jedna z dziewczyn szczególnie mnie obserwuje, zapytałam:
- Czemu pań mi się tak przygląda? Dlaczego?

Pańienka i pozostali goście rozśmiali się. A pań Gienia w imieniu zmieszanej
siostrzeniec odpowiedziała: (000) Przed panią było tu parę Izeguzierek - była "Małga"
meta, "Hauka", "Nina" - są one duże, silne, a na pań patrzymy i nie sub-
żemy po prostu wierzyć, że takie drobne, szczerbie chuchro może to wszystko
wytrzymać. Jak pań sobie daje radę w partyzantce? (000)" s. 71-72.

Kobylańska. " (000) Całe towarzystwo zastanawiało się i martwiło poważnie, jak
nas rozlokować, jak zapewnić nam jak najwięcej możliwie najlepszą opiekę
i bezpieczeństwo. W czasie kolacji dowiedziałam się także, że jeden z obecnych
pańów pełnił funkcję komendanta Białegostoku z ramienia AK i był najspes-
c. d. s. 2.

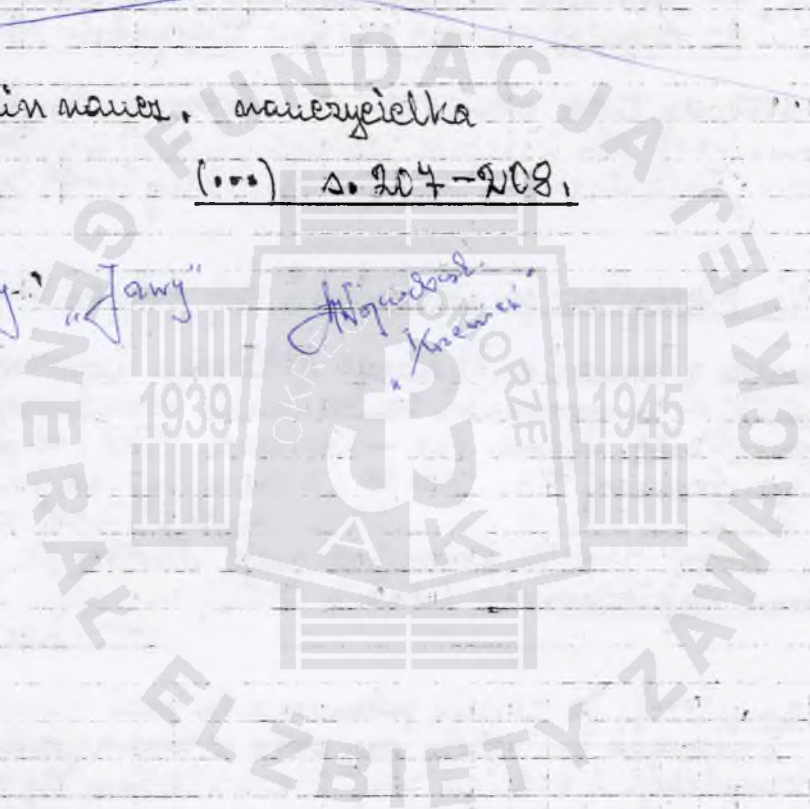
mego cięższego brata Konstantego Kossinińskiego, lotnika „kmicia”, który w listopadzie 1942 roku, po udanej akcji wyprowadzenia więźniów z białostockiego Gestapo, został zaarektowany i zginił w masowej egzekucji. Mieszkałam tu przez pierwszy połowę lipca. (...). s. 72.

Kobylańska, (...) Irma, Marna, Karla, państwo Wojtaszowie, pani Jan-ka Walendziukówna, pani Gienia, Jasia na zmianę opiekowa-ły się nami. Nie było to łatwe, bo przetrzymywanie nas bez dokumentów, wbrew było z dużym ryzykiem. A przecież nie tylko udzielano nam noclegu, ale kar-mienc, ubierało, nawet dawano papierosy. Byliśmy absolutnie bez pieniędzy. (...). s. 72-73.

Kulak, „Obsada niektórych funkcji w WSK obwód Białystok - miasto. Doku-ment z drugiej połowy 1944r. Aneks nr 95. (...)

Rejon, R	Lat	wyższ. Sak. pow. Zawód.	data wstap do organu
Rejon V B Bojary			
Jaga	44	Semin mauer. mauerzeielka (...) s. 207-208.	1944

Nie dotyczy: „Jany”

III/1 Materiały dotyczące rodziny relatora

- list Komisji Polskiej staw. „Memoriał” do J. Dzięgmy dot. pobytu jej męża Michała Dzięgmy w obozach jenieckich, Moskwa 2000, rups. (kopia), k.1, s.1

III/1/1

2000-06-05

Wpłynęło dnia _____
L. dz. 152 68

Moskwa, 1 czerwca 2000

Komisja Polska Stowarzyszenia "Memoriał"
103051 Москва, Малый Каретный пер., 12
Общество «Мемориал»

Pani Jadwiga Dziejma
ul.
60-433 Poznań
Polska

Szanowna Pani!

W odpowiedzi na nasze wystąpienie w sprawie Pani Męża Michała Dziejmy otrzymaliśmy załączone zaświadczenie archiwalne, wystawione przez Rosyjskie Państwowe Archiwum Wojskowe (adres: 125212 Москва, ул. Адмирала Макарова 29, Российский Государственный Военный Архив), w którym znajduje się dokumentacja dawnego Głównego Zarządu NKWD do spraw jeńców wojennych i osób internowanych. Podane w zaświadczeniu daty początku i końca internowania w ZSRR pochodzą z archiwalnej teczki personalnej Michała Dziejmy. Jest to data Jego aresztowania we wsi Zaręby-Kęsztenki - 30 listopada 1944, oraz 13 listopada 1947 – data przekazania władzom polskim w Brześciu. Według danych z akt był On przetrzymywany w obozach jenieckich NKWD-MSW ZSRR: od 13 lutego 1945 – w rejonie m. Stalinogorska Moskiewskiej obłasti, w tym w obozie jenieckim nr. 380 (do 9 czerwca 1946), obozie nr 454 z siedzibą zarządu w posiołku Koniszczewskie Wysielki Riazańskiej obłasti (do 6 lipca 1947), obozie nr 158 z siedzibą zarządu w m. Czerepowiec Wołogodzkiej obłasti (do 17 lipca 1947), obozie nr. 150 w m. Griazowiec Wołogodzkiej obłasti (od 17 lipca 1947 do 3 listopada 1947) oraz w obozie nr. 284 w Brześciu. W charakterze przyczyny aresztowania i internowania akta podają przynależność Michała Dziejmy do Armii Krajowej.

W teczkach personalnych osób internowanych z reguły nie odnotowywano charakteru wykonywanych prac, dlatego zaświadczenie stwierdza tylko ogólnikowo, że był On "wykorzystywany do prac różnych".

Przepraszamy za długi okres oczekiwania na naszą odpowiedź.

Będąc obywatelami kraju, który zawinił wobec Polski i Polaków, prosimy o przyjęcie wyrazów ubolewania z powodu cierpień i krzywd, doznanych przez Pani Męża Michała Dziejmę.

Z poważaniem,

członek Komisji Polskiej

Ольга Черепова

PS. W dokumentach znalazła się wzmianka, że 25 sierpnia 1943 Pani Mąż został aresztowany przez Gestapo i był więziony przez 3 miesiące. Ta informacja również została umieszczona w załączonym zaświadczeniu.

IV Korespondencje

- List M. Wojciechowskiego do Fundacji, Poznań 2010, rps (kopia), k. 1
- List Fundacji do M. Wojciechowskiego (brat), Toruń 2010, rps. (kopia, k. 1)

FUNDACJA
GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. PODMURNA 93 • TEL. 0048 56 65 22 186
www.um.torun.pl/AK, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

KONTO: 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244 • KRS 00000 41692

L. dz. 203/WSK-412/10

Toruń 4.03.2010r.

Szanowny Panie!

Bardzo serdecznie dziękuję w imieniu Fundacji Generali Elżbiety Zawackiej za przystanie nam materiały dotyczące działalności Pana rodziny w czasie okupacji niemieckiej. Wszystkie tak ważne dokumenty zostaną przez nas opracowane i włączone do tezek osobowych, które już posiadamy. Dziękujemy też za aktualne dane dotyczące dat śmierci, aresztowań i powrotu do kraju, a także za zdjęcia, które są szczególnie dla nas cenne, ze względu na organizowane przez nas wystawy.

Spośród kobiet, o których materiały otrzymaliśmy od Pana, tylko jedna: p. Jadwiga Dziejma z d. Wojciechowska nie ma jeszcze założonej tezki. O pozostałych, materiały o ich działalności w czasie II wojny światowej są opracowane i zgromadzone w naszym archiwum w następujących tezkach osobowych: Bronisława Wojciechowska - tezka nr 3415/WSK, Eugenia Forys - tezka nr 3299/WSK, Wanda Wojciechowska - nr 2973/WSK, Wiesława Wojciechowska - tezka nr 3416/WSK.

Jeszcze raz dziękuję za pomoc w naszej pracy i serdecznie pozdrawiam

Anna Mikulską
dokumentalistka Fundacji

Mieczysław Wojciechowski

Poznań, dnia 22-02-2010 r

60-147 Toruń
FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Kobiet
w Toruniu"

Wpłynęło dnia 26.02.2010
L. dz. 177/SSU-512/10
Załącznik:
Sygnatura:

**Fundacja Archiwum
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Kobiet**
ul. Podmurna 93
87-100 Toruń

W załączeniu przesyłam zebrane dokumenty oraz zdjęcia mojej rodziny, która w czasie okupacji niemieckiej była w konspiracji AK.

Po tzw. „wyzwoleniu” (lipiec 1944) moja mama, ciotka i trzy moje siostry zostały aresztowane przez NKWD i wywiezione do obozu w Ostaszkowie.

Wg niektórych opracowań książkowych są podane różne daty ich aresztowań oraz powrotu do kraju.

Po konsultacji z moją siostrą Wiesławą poniżej przekazuję sprostowanie.

Bronisława Wojciechowska pseud. „Ciotka” rocznik 1899
aresztowana 9.XI.44 – powrót do kraju 27.I.1946

Eugenia Foryś pseud. „Ita” rocznik 1914
aresztowana 15.X.44 – po wielokrotnym przesłuchaniu jako najbardziej winna skierowana do „odsiadki”, z Ostaszkowa przewieziona na północ ZSSR – powrót do kraju 10.IX.1948

Jadwiga Wojciechowska pseud. „Jawa” rocznik 1922
aresztowana 15.X.44 – powrót 27.I.1946 ✓

Wanda Wojciechowska pseud. „Jarzębina” rocznik 1927
aresztowana 15.X.44 – powrót do kraju 27.I.1946

Wiesława Wojciechowska pseud. „Ptaszyna” rocz. 1929
aresztowana 15.X.44 – powrót 27.I.1946

Na przestrzeni ostatnich lat zmarły:

Bronisława Wojciechowska z domu Pałajska „Ciotka” - 3.06.1983 w Nowej Soli

Eugenia Foryś z domu Pałajska „Ita” – 10.06.1989 Hryniewicze k/ Białegostoku

Wanda Kondracka z domu Wojciechowska „Jarzębina” – 28.12.2009 w Białymstoku

Pozostają z akowskim pozdrowieniem
Mieczysław Wojciechowski

Mieczysław Wojciechowski

WOJCIECHOWSKA
zam. Dziejna
ps. "Jawa"

T. 40511wsk

Zadwiga

AK
Białystok

✓ Nazwiskowe karty informacyjne
k. 4

i

AK $\frac{V}{-1}$
Białystok

Wojciechowska Jowlwipa

"Jowon" - kupaiec

ur. 1922, zamieszkała X 1944

przy ul. Sosnowej 83

inf: Linka 149 żołnierzy AK zamieszkałych
przez NKWD 1944-45, Ep 108. Tenka Cr.
Kobla

Bohr VIII 104

i

Wojciechowska Jadw. Białystok

"Jawa"
zam. Dziejnik

1939

1945

inf: telnia ppk Halka Cestaw 247 - M / Zagr
"Wspomnienie z pierwszych lat walki"
str VIII, IX, X

Bohr 12 / 2003

4

V-3

AK
Białystok
Wojciechowska Jadwiga

- mieszkanka Białegostoku, opiekowała się rannymi partyzantami z UBK

UBK – Uderzeniowe Bataliony Kadrowe, wojskowe oddziały Konfederacji Narodu (KN) działające na terenach zabużańskich, w Okręgu Nowogródek i Okręgu Wilno. W 1942 r. KN została podporządkowana AK. W 1943 r. VIII UBK, dowodzona przez Bolesława Piaseckiego ps. „Sablewski”, jako III batalion weszła w skład 77 pp AK.

Źr.: Kobyłańska Zofia, *Ze wspomnień sanitariuszki*, s. 73;

K. Wojt., maj 2004 r.

V-4
Dziejma Jadwiga ps. "Jaga"
z d. Wojciechowska

AK
Białystok

Źr.: Małopolski Słownik Biograficzny Uczestników Działań
Niepodległościowych, tom 9, s. 37

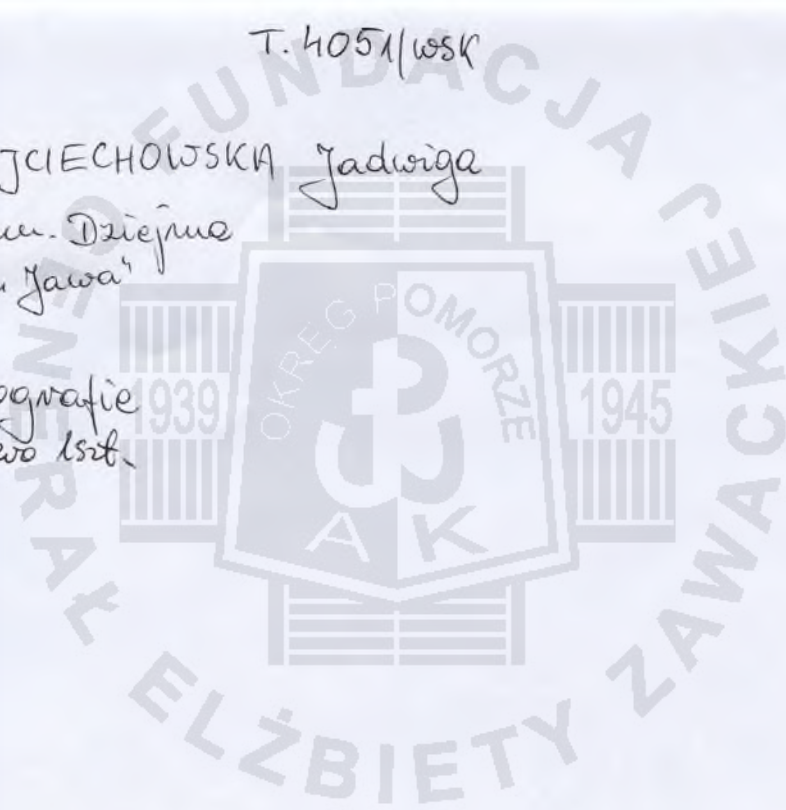
K. Wojt., 2003r.

T. 4051/WSK

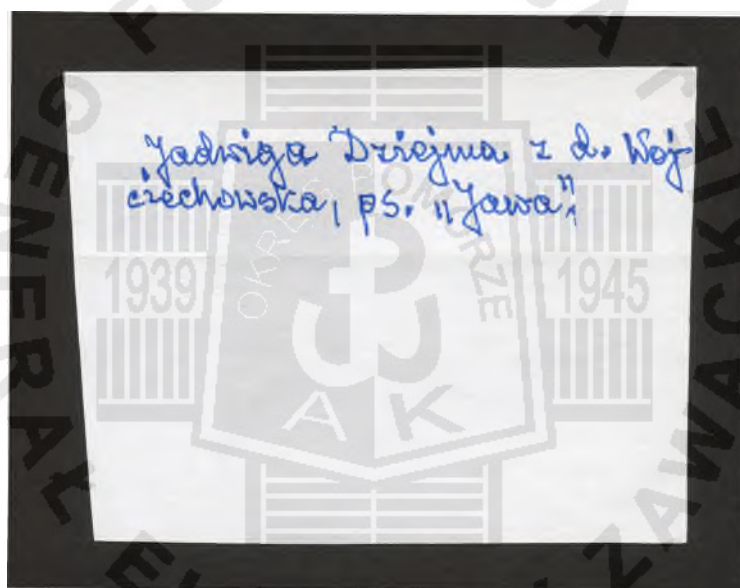
AK
Białystok

WOJCIECHOWSKA Jadwiga
zam. Dziejmo
ps. „Jawa”

VI Fotografie
- ksero 1szt.

WOJCIECHOWSKA Jadwiga

